

Bayehon en Warche tot de Barrage bij Robertville, 8 mei.

door: A. Luitingh.

We begonnen de tocht ver stroomopwaarts bij een gué, waar in het open veen honderden narcissen bloeiden. Hier is ook nog een plekje waar jeneverbessen groeien, de rijsbes domineert in dit landschap. De weg door de beek vanaf de afsluitboom werd grondig afgezocht naar kapsels van *Oligotrichum hercynicum*, maar hier werden ze nog niet gevonden. De stenen in de beek bij de gué leverden dezelfde soorten op als die in de Hoegne, bijv. *Nardia compressa*, *Scapania undulata*, *Racomitrium aquaticum* en ook nog *Leptodontium flexifolium*. De beek werd stroomafwaarts steeds rijker aan mossorten. Kort na de cascade zagen we in het bos nog sneeuw liggen! De nieuwsgierigen naar deze sneeuw zagen hun omweg beloond met de vondst van *Bazzania trilobata*. Bij een van de zijbeekjes vonden we aan de voet van een rotshelling in een moerassige strook langs het pad voor de eerste keer *Dicranella squarrosa* (= *Dicobelon squarrosus*). Ook hier was de begeleidende soort *Philonotis fontana*, en niet *calcarea* zoals ten onrechte door mij vermeld in *Buxbaumia* 22(3/4). H. de Molenaar was zo vriendelijk deze *Philonotis* heel nauwkeurig te bekijken. Hij bemerkte, dat bij de verschillende soorten de bladeren van de jonge scheuten weinig typisch zijn en dat voor de karakteristieke kenmerken juist de oude, vaak zelfs gedeeltelijk afgestorven basale bladeren bekeken moeten worden. Bij de *Philonotis* van de Bayehon zijn de bladeren van oude stengeldelen duidelijk die van *fontana*; de jongere bladeren gaan naar vorm en celnetwerk duidelijk in de richting van *calcarea*.

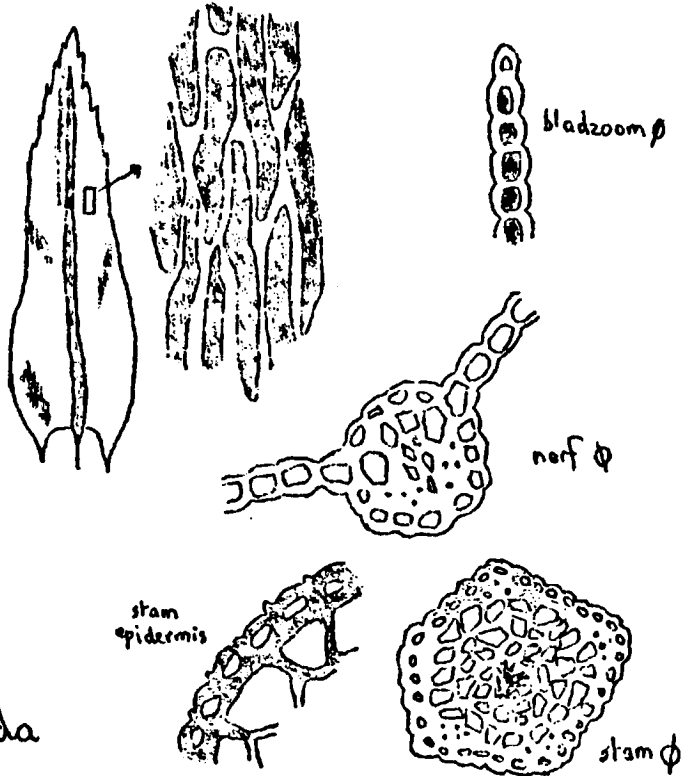
Hookeria groeide in grote hoeveelheden langs stroompjes in een moerasbosje, maar hier geen kapsels zoals langs de Charneux! Vrij dicht bij de grote brug over de Bayehon vonden we een twaalf grotachtige bronnetjes waar het prachtig lichtreflecterende protonema van *Schistostega* te bewonderen was; dichte kussens met veel kapselende plantjes groeiden meer in het licht. Na de Moulin de Bayehon bleek het pad langs de beek grotendeels weggeslagen door het smeltwater van dit voorjaar, we konden er nog

maar net langs. De steile rotswand met bronnetjes was prachtig begroeid met goudveil en natuurlijk ook weer met *Dicranella squarrosa*; *Mniobryum albicans* - mooi blauw-groen - was eraan toegevoegd. Een eindje verder was het pad langs de beek zelfs over een afstand van ca. 50 m helemaal weggeslagen, gelukkig net na een plekje waar *Oligotrichum* met jonge kapsels groeide.

Rond de samenvloeiing met de Warche werden er een groot aantal interessante soorten gevonden. Een rotselling-bronnetje leverde o.a. *Amphidium mougeotii* op plus *Pohlia cruda*. A. Touw vond op een open puinhelling tussen de rotsblokken *Barbilophozia hatcheri*, nieuw voor de Ardennen. Deze soort werd in 1961 voor het eerst in België gevonden door Muyltermans, die een zestal vondsten vermeldt in de Kempen (*Bull. Jard. Bot. Etat* 34: 414, 1964). In het moerasje op de hoek Bayehon en Warche vond A. Touw ook nog *Trichocolea tomentella*, Peperboompje, Schaafstro, *Primula's*! Een juweel van een moerasje! In het sparrebos groeide *Orthodontium lineare*, een soort die hier in de Ardennen nog nooit was gevonden en nu tijdens de excursie een paar keer werd genoteerd.

We volgden nu de Warche stroomopwaarts tot aan de Barrage van Robertville. Hier vond A. Touw op een rotsblok in een bosje langs de beek *Dicranum fulvum*, de eerste vondst in de Hautes Fagnes sedert 1903. In een watervalbeekje in het hellingbos groeide *Platyhypnidium riparioides* op de stenen, decimeterslange, in de stroom hangende matten van stijve, zwarte, ontbladerde stengels met korte, bebladerde zijtakjes. Op de wat meer beschutte zijkanten van de rotsblokken in deze beek groeide *Porella cordaeana*. Het Warchedal vlak onder de stuwdam heeft A. Touw in 1963 nauwkeurig bekeken en ook daar waren een aantal opmerkelijke soorten te vinden zoals *Amphidium mougeotii*, *Brachythecium populeum*, *Dichodontium pellucidum*, *Dicranum fuscescens*, *Fissidens cristatus*, *Heterocladium heteropterum*, *Neckera crispa*, *Ulota bruchii*, *Weisia controversa*, *Barbilophozia barbata*, *Blepharostoma trichophyllum*, *Lejeunia cavifolia* en *Metzgeria conjugata*.

Bij de stuwdam eindigde onze excursie in een onweersbui, die slechts korte tijd het mooie weer in de war stuurde. Opmerkelijk was, dat elke bliksem in staat was de gehele herberg in het donker te zetten, al was dat maar voor korte tijd. Zo belangrijk was dat treuwens ook niet, want we gingen 's avonds naar het biologisch station bij Mont Rigi waar we ook in het donker moesten zitten om dia's te bekijken.

Pohlia cruda